

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6:50
za en mesec " " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostale inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1:70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Monarhija na razpolju.

Dr. I. Žitnik.

Ils n'ont rien appris ni
rien oublié.

Ko je Napoleon I. poražen in ponižan v trdi zimi 1812 bežal iz Rusije, je v Varšavi svojemu poslaniku rekel krilate besede: »Du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas — od vzvišenega do smešnega je en sam korak.« Ta rek se človeku vsiljuje nehote, ko opazuje na javnem odru blodnje političnih duhov in poslušja vzdihne in stoke pradačnih duš. Vse je izgubljeno, rešimo vsaj svojo čast, javka diplomat; liberški Moric pa stoka, ker je njegov »rehab« v nevarnosti. »Status quo« je pokopan in mrtve duše vznemirja grom topov. S svilenimi robovi si brišejo iz čela znoj, ker jim je raja zmešala račune in balkanski zgodovini odkazala novo pot, ki je ne najde birokratski šimelj. Nekaj dni pred balkanskim požarom je modroval Moric v svojem glasilu, ki je »vade mecum« mrtvih duš: »Vojska na Balkanu evropskim narodom ne sega do srca.« In isto prodano dušo je kar očaral sijaj orožja, ki si osvaja solunsko kraljico Egejskega morja in odpira vrata v tajnostne veže carigradske svete Zofije, kjer je 29. maja 1453 oholi sultan Mohamed II. ugasnil luč pred Najsvetejšim. »Evropska diplomacija je zaostala za časom in si hoče pomagati z zastarelimi sredstvi, tuja ljudski duši, v nasprotju z javnim mnenjem. Za diplomacijo je politika le cenitev koristi. Kralj Ferdinand mora v Carigradu, ker bulgarska armada ne posluša diplomacije. In v Srbiji je vojska davorija. Zmagovalci bi ne bili ljudje, ko bi jim zmage ne ogrevale src. Balkan praznuje visok praznik, praznik zmage in slave, ki očara tudi mrzla srca.«

Da, tudi v mrzla srca, ki prodajajo svoja čustva za špekulante, borzijance, mešetarje, mrtve duše in razne druge dragoletnike, je šinil strah, ki lomi ude. Turkočili in fatalisti uvidevajo, da ideali niso še izumrli, da junaški pogum ustvarja pogoje življenja in samozavest krepi telo ter napaja vsprejemljivo dušo z upanjem v bodočnost. Prijatelji mladoturških stremuhov pa žanjejo, kar so sejali. Slišali in šteli so kolebanje nihala na uri brez kazala.

Ura se je stekla in nihalo je obstalo. Smrtni sunek pa so Turčiji v Evropi zadali svobodomiselnih mladoturki, ki so hoteli uničiti izlam in na starih razvalinah vstvariti novo osmansko državo, v kateri naj bi se vtopila večina krščanskega in izneverila manjšina izlamskega prebivalstva. Mladoturki so na visokih šolah v inozemstvu pozabili, da so načela in težnje izlama ustvarila in vzdrževala državo in da je krščanske in slovanske narode znamenje križa rešilo povodnji, tolažilo v trpljenju in jim kazalo pot do sedanjih slavnih zmag. To naj si zapišejo za ušesa vsi razočarani prijatelji mladoturškega svobodomislstva. Nazim paša je bil tip in vodja mladoturških frakarjev, ki so na javnem trgu v Stambulu zasramovali sultanovo dondo ter z ognjem in mečem hoteli zatreti med slovanskimi narodi vsak narodni pokret. In ta Nazim paša je odgovoril na vprašanje, kako hočejo mladoturki reševati težavna gospodarska in kulturna vprašanja: »To je postranska stvar, ker v petih letih bode vsak Turak tako izobražen, kakor vsak Parižan.« No, danes naj bahati Nazim pobere vse ostanke turške armade in vse mladoturke, pa naj jih razstavi v Parizu!

Usodo Turčije, ki je bila nekaj stoletij strah in sramota Evrope, napovedujejo tudi habsburški monarhiji. To krivo mnenje je najbolj razširjeno med Angličani, katerih koristi na obstanku naše države so popolnoma negativnega značaja. Toda tudi v Avstriji se še dobe taki fatalisti, kateri »in otio et dignitate« verujejo na »kismet« in vidijo pred seboj same peklenške pošasti ali pa kitajski zid. Politični krokarji pa bodo brez utuhe obletavali Avstrijo, ker njeno truplo ni obojeno na smrt, marveč le vkovano v Prokrustov krevet, da se ne more ganiti. »Ko bi Avstrije ne bilo, morali bi jo hitro ustanoviti,« je trdil češki mislec Palacký. Avstrija je in mora ostati, ako hoče. To je naše trdno prepričanje in tudi želja. Toda prenoviti se mora temeljito od tal do strehe, dobiti novo notranjo opravo in novo firmo, na pročelju trdne stavbe. Politično misel mero-dajnih krogov mora navdahniti nova vsebina in politično delo narekavati nov značaj. Skratka: **Zlomiti in streliti se mora ves zistem, na katerem slone vegasti stebri vnanje in notranje politike.** Treba je le dobre volje, idealizma, požrtvovalnosti in demokratizma. Se-

daj je čas, sedaj je Avstrija na razpotju, da njen orel strese staro košuljo in upre svoj pogled v mlado, veselo življenje, ali pa še dalje medli na kupu starih spominov, ki kot svinčena teža zadržujejo polet.

Življenje kulturnih držav je zvezano s tisočermi nitmi. Svetovni dogodki vplivajo na razvoj posameznih držav, zato zasluži in zahteva vnanja politika največjo pozornost. Vnanja politika ni več tajna vednost in privilegij nekaterih oseb, ampak skupna korist in skrb vseh narodov, ki tvorijo državo. Vnanja politika odločuje ljudstvu usodo, pripravlja srečo ali nesrečo, zato se mora upoštevati tudi ljudska volja. In kako se godi pri nas? V delegacijah, ki sta tudi za samo glasovanje najnerabnejši aparat, ki ga je mogla izumiti zmešana pamet, prečita minister za vnanje posle svoj skrbno ostruženi ekspozé. Iz tega izveš, kar si čital nekaj leta v časnikih. Novih idej, s katerimi se je sprijaznila ljudska duša, iščeš zastoj, ker jih minister nima ali pa se mu upirajo, ker so ljudske. Več gospodom je težko služiti. Toda ravno državniki bi morali vzgajati ljudstvo za državno idejo, za gospodarske, socialne, politične in narodne koristi. Pri nas tega ni, ker se čuvarji čarstva niso ničesar naučili.

Kakor v notranji je tudi v vnanji politiki od cesarice Marije Terezije ostala ista tradicija, isti konzervativni zistem, ki hoče Avstriji ohraniti nemški značaj. Grofa Kaunitza prva skrb je bila, da zruši Prusijo, ki je Avstrijo odtrgala iz Nemčije. Knez Metternich je bil konservator evropskega ravnotežja, katero bi bila motila vsaka izprememba na Balkanu. Zato je odklanjal vse prošnje balkanske raje ter zapiral okna in vrata, da se ne prehladi v prepihu ljudske pomladi. Meternich pa je predstavljal Avstrijo nasproti Evropi, zato jo je priskutil narodom. Knez Schwarzenberg, grofa Buol in Mensdorff so za Metternichom pobirali stopinje in se borili za prvenstvo v Nemčiji in ogrožene postojanke v Italiji. Habsburški polki so krvaveli na mnogih bojiščih za fantome. In na teh bojiščih leta 1849, 1859 in 1866 je zginit zadnji del prvotne habsburške ideje, za katero se je še cesar Karol V. ogreval in boril dolgo vrsto let svojega burnega življenja. Mir s Prusijo in Italijo bi moral biti zgodovinski mejnik za vnanjo in notranjo politiko avstrijske dr-

žave. Toda na visoki šoli za diplomate menda uče mladi naraščaj, da ne sme pozabiti Metternichovih nauk in ne se seznaniti z duhom časa, ki ne pozna tlačanov in povsod simpatizuje z ubogo rajo.

Največja nesreča pa je bil za monarhijo saksonski baron Beust. Svoje staro sovraštvo do Bismarcka je prenesel tudi v palačo avstrijskega vnanejega ministrstva. Da si zagotovi mažarske polke proti Prusiji, raztrgal je državo in se ovekovečil z nesrečnim dualizmom. Novo vojsko s Prusijo leta 1870 je preprečil ogrski ministrski predsednik grof Andrassy, ki je bil tudi Beustov naslednik. Imel je v rokah krmilo avstrijske zunanje politike v dobi, ko je zopet nov plaz sprožil balkansko vprašanje. V Reichsstadtu je ruski car meseca julija 1876 Avstriji ponudil Bosno in Hercegovino, ako mu ne zasede pota do Carigrada. Nemški liberalni staroverci so se z vso silo uprli v državnem zboru in v delegaciji okupaciji novih slovanskih pokrajin. To je bil tudi vzrok, da se je razsula nekdanja mogočna in objestna staroliberalna nemška stranka. V zaslugu štejejo tudi grofu Andrassyju, da je z Bismarckom skoval avstrijsko-nemško zvezo, iz katere se je rodila trozveza.

Grof Kalnoky in grof Goluchowski sta počivala v senci kneza Bismarcka, ko je vrel nemško državo in razganjal oblake, ki so se od časa do časa zbirali nad Evropo. Dogodki na Balkanu so zanimali Evropo le v toliko, da je gasila male požare, brez sočutja do narodov v tem pozabljenem kotu. Grof Goluchowski se je pač prepričal, da rivaliteta med Avstrijo in Rusijo škodi habsburški monarhiji. Dogovor leta 1896 in 1903 sta le odlašala reforme, nista pa preprečila sedanjega obračuna s Turčijo. In tako je Avstrija izgubila svoj ugled in svoje pozicije na Balkanu. Grof Aehrenthal je le eskomptiral zapalo menico. Ali more komu imponirati taka politika od slučaja do slučaja, politika pesimistov in kunkatorjev? Ali more kulturno delo v Bosni in Hercegovini vzbujati posebno občudovanje sosedov? Srbiji ponuja grof Berchtold pot do Adrije preko Bosne in Hercegovine po železnicah, katerih ni, ker bi ne ustrezale mažarskim koristim in težnjam. Skozi Albanijo jim zapira pot, obenem pa ondi vzdržuje italijanske šole, ker tako za-

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Naslednje jutro zarana sta vstala brata, da vidita, kako sta se Dim in Plam odpočila od strašne poti. Stopivša v hlev, začujeta jokajočega človeka in pri medli jutranji svetlobi opazita starega Arabca, ki je objemal konja in ju poljuboval ter se pogovarjal z njima v svojem jeziku, nazival ju svoja otroka in zatrjeval, da bi raje prodal svojo ženo in sestro Frankom, nego konja.

»Ali,« je pristavil, »ona je ukazala — zakaj, ne vem — in jaz moram ubogati. No, pa sta vsaj pogumna junaka in vredna takih konj. Skoraj bi bili vsi štirje poginili tam v brezdnju; ali Alah tega ni hotel. Zdravstvujta, Plam in Dim, otroka puščave, ki sta hitrejša od puščic, nikoli več vaju ne bom jezdil v boji.«

Tedaj se Godvin dotakne Wulfa za ramo in izmuzala sta se iz hleva, ne da bi Arabec o tem kaj vedel. Dospevši v sobo vpraša Godvin Wulfa:

»Zakaj nam ta človek proda ta dva plemenita konja?«

»Ker mu je vnukinja Masuda tako velela.«

»In zakaj mu je velela?«

»Zakaj? — Jaz ravno toliko vem kakor ti; sploh pa si ti modrejši od mene. Čemu mi staviš te zagonetke? Jaz si z uganjkami ne maram ubijati glave. Vse, kar vem, je to, da je ta igra lepa in da se je želim udeležiti do konca, ker upam, da naju ta igra povede do Rozamunde.«

»Da bi nas le do kaj hujšega ne privedla,« odgovori Godvin. Spomnil se je namreč onih sanj, ki jih je sanjal plavajoč v zraku med robovi črne skale in med šumečo reko spodaj. Ali Wulfu teh sanj ni omenil.

Ko se je zdnilo, sta vzela seboj denar in šla v hlev, da plačata Arabca. Ko sta pa odprla vrata svoje sobe, sta našla pred vrati Masudo, ki je očividno ravno hotela potrkati nanje.

»Kam pa, prijatelja Peter in Janez, in tako zarana?« ju vpraša in pogleda vsakega s svojimi lepimi očmi.

»Da pogledava konja in plačava vašemu stricu Arabcu dogovorjeno ceno,« odgovori Wulf.

»Ali res? Torej sem se motila, meneč, da sem vaju videla že pred eno uro v hlevu? glede plačila pa bodita brez skrbi; sin peska je že odšel!«

»Odšel! S konjema?«

»Ne, sam.«

»Ali ste vi tako dobri, gospa, da ste mu plačali?« vpraša Godvin. — Dobro je dela Masudi prijazna Godvinova beseda.

»Zakaj mi pravite gospa, sir Godvin d'Arcy, saj sem samo krčmarica, za katero imajo včasih gostje irda ime-na? No, morda sem pa bila nekoč gospa, preden sem postala krčmarica; sedaj sem pa vdova Masuda, prav kakor ste vi romar Peter.«

Nato stopi dva, tri korake proti vratom, ki jih je zaprla za seboj, ter se ljubko in dostojanstveno pokloni. Vsakdo, ki bi jo bil videl, bi bil prepričan, da Masuda ni bila doma na gostilni.

Godvin se prikloni odzdravljajoč ter sname čepico z glave. Njene oči so se srečale in iz teh oči je izvedel, da se mu od te ženske ni bati nobenega izdajstva. Da, od tega trenutka ji je lahko zaupal svoje življenje; to sporočilo je čital v njenih očeh in ona je želela, da ga čita. Ali v njegovem srcu je zavladala strašna bojazan.

Tudi Wulfa je obšel strah ob tem, kar je videl in kar je uganil. Radoveden je bil, kaj bi Rozamunda rekla, da bi videla oni čudni in strastni pogled v očeh te ženske, ki je bila nekdanj gospa in je zdaj krčmarica, te ženske, ki jo ljudje nazivajo vohunko, leč satanovo, otroka Al Džabalovega. Njegovi

domišljiji je bil ta pogled kakor blisk v temni noči, ki razsvetli za hip čarobno, nepoznano pokrajino, a za tem hipom pa zavlada zopet noč, še bolj črna nego prej.

Vdova Masuda zopet izpregovori s svojim nekam trdim glasom:

»Ne, nisem ga plačala. Sploh ni hotel vzeti nobenega denarja; ker pa je dal svojo besedo vitezoma, ki znata tako dobro in pogumno jezditi, je ni hotel prelomiti. Pogodila sem se z njim v vajinem imenu, in nadejam se, da bosta pogodbo držala, ker sem zastavila svojo besedo in ker je ta Arabec poglavar in moj sorodnik. Pogodba pa je ta-le: ako ostaneta vidva in tadva konja živa, in pride čas, ko ju ne bosta več potrebovala, bosta ukrenila vse potrebno, da se razglasi po javnem kli-carju na trgu vama najbližjega mesta, da morata konja šest dni ostati tam, da se vrneta onemu, ki ju je posodil. Ako pa njega ne bo, ju smeta prodati; ne smeta ju pa prodati ali oddati nikomur brez tega razglasa. Ali se strinjata?«

»Da,« pravi Wulf in dostavi. Samo to bi še rada vedela, kako da nama ta Arabec, ki je vaš sorodnik, zapu svoja krasna konja.

»Zajutrek je pripravljen, gosta moja,« odgovori Masuda z glasom, ki je zvenel kot zvone kovine, tako ieklen

hveva zveza z Italijo. Kdo nam more več škoditi Italiji ali Srbiji? Proučite vendar barona Chlumeckega zanimivo knjigo o odnosih avstrijske monarhije do Italije!

Krvava ironija je, ako se grof Khuen-Hedervary v ogrski delegaciji ogreva za avtonomijo Albanije, ko v hrvaški banovini vlada komisar po navodilih iz Budimpešte. Avstrijski državnik so res podobni ljudem, ki drugim vsiljujejo dobre svete, sami pa jih ne izvajajo. In kar velja za vnanjo politiko, to velja še v višji meri za notranjo. Te rekriminacije ne izvirajo iz škodljivosti, še manj iz neplemenitih nagibov, ki nam jih podtikajo politični nasprotniki. Udani smo bili in smo Jugoslovani svojemu vladarju in prestolu. V habsburški monarhiji je naš dom, ki ga hočemo in moramo ohraniti. Toda vrnite naši očetnjam pravo ime, izvršite program, ki vam ga je sedanjí častitljivi vladar ob nastopu svoje vladave 2. grudnia 1849 v Olomucu z mladimi ognjem polagal na srce. Ne trgate nam s silo iz src ljubavi do življenja v tej državi, ki so jo gradile in varovale močne pesti tudi naših pradedov. Svaka sila do vremena.

Deputacije pri Cuvaju.

Zloglasni ban Khuen je vladal na Hrvaškem 22 let pod geslom: »Red, delo in zakon«. In res je bilo takrat na Hrvaškem vse, samo ne reda, dela in zakona. »Red« se je vzdrževal s tiranijami, »delo« je pripravilo narod na rob propasti in popolnega obubožanja, z »zakoni« so se pa utemeljevale razne globe, kazni in najrazličnejše veksacije. Največji uspeh tega nesrečnega bana je bil, da je ustvaril na Hrvaškem legije brezčasnih kukavic in mamelukov, ki so zastrupljali kri hrvaškega naroda.

Isti Khuen-paša vlada zdaj na Ogrskem ob strani Lukača in Tisze. Kako vlada, o tem dovolj govore Ogri sami. Če je tako na Ogrskem, kjer je ministrski predsednik Bela Lukač, ki si je že leta 1879. o priliki pojasnjevanja finančnih razmer med Ogrsko in Hrvaško napisal najbolje izpričevalo, kako ljubi Hrvate, ni čudno, da je Hrvaška osrečena s kraljevskim komisarjem v osebi pravega učenca Khuenove šole — Cuvajem — pašem, ki si je tudi izbral geslo, nam predobro znano: »Mir in red«. Še en dokaz pravičnosti njegovega komisarijata, in to je: deputacije!

Cuvaj pravi na Dunaju vladnim krogom: »Če se hočete prepričati o uspehu mojega vladanja, oglejte si deputacije, ki vsak četrtek prihajajo k meni in ki kažejo, da jim je napredek, gospodarski in kulturni, vedno pred očmi.«

Ni dvoma, da bi se hrvaški narod rad dvignil v gospodarskem in finančnem oziru, ker se po zaslugi madjarske vlade nahaja v jako težavnem gospodarskem in finančnem položaju. Tu in na vsaki važnejši točki narodnega življenja se opaža zlo in nesreče, ki zasledujejo Hrvate od onega časa, ko so z Madjari sklenili pogodbo. Narod, čegar bodočnost je v nevarnosti, išče

izhoda iz takega kritičnega položaja. Išče ga na vse načine, tudi z molitvami in s kajenjem, s kadihom tistim, ki majeje steben njih bodočnosti. Na ta način postajajo deputacije; no, ravno te deputacije so najboljši dokaz; one so jasni in glasni kriki narodne duše. Deputacije ne gredo k Cuvaju, da vidijo njegovo »lepo« lice, ne gredo, da utrdijo madjarski unionizem, ne gredo, da se pohvalijo, kako je narod srečen in zadovoljen, ne gredo, da izrazijo tistemu svoje občudovanje in zahvalo za prostost, za gospodarski in finančni napredek, ampak gredo, da dobé vsaj drobtine in ogledane kosti. In komisar Cuvaj dá tem deputacijam vse, kar ima: »ironičen posmeh in obljube«.

Dobri ljudje, nahajajoči se pri deputaciji, se vračajo v svojo domovino vsaj z nado in upom; no, pridejo leta in desetletja, pa ni niti njih prošnja uslišana, niti ne dobe pomoči. Ko pa pridejo volitve za »sabor«, takrat se opomni volivce na to, da je neka deputacija prosila to ali ono in da bo narodova prošnja uslišana, če izvoli vladi povoljnega kandidata. Na ta način si je Khuen ustvaril svoje satrape in bašbozuke — kakor si jih tudi zdaj ustvarja na Madjarskem. Na ta način hoče doseči tudi Cuvaj svoj namen.

Značilno je, kako se take deputacije formirajo. Komisarjevi sluge vedo za potrebe naroda, potrebe, ki narod najbolj pritiskajo. Njegovi zaupniki propagirajo misel, naj se zbere deputacija, ki naj bi se poklonila komisarju in si poiskala njegove milosti. Naivni ljudje se vedno najdejo, posebno, če jim ni treba plačati potnih stroškov.

S takimi naročenimi deputacijami se potem Cuvaj baha pred svojimi patroni, s temi hoče nasuti svetu peska v oči in dokazati, da so Hrvati s svojo usodo zadovoljni.

Kakor vidimo, gre na Hrvaškem vse narobe. Cesar se vsak drug sramuje, s tem se Cuvajev sistem baha. Prave »turške« razmere!

Jugoslovanska obstrukcija.

Dunaj, 12. nov. 1912.

Izjava »Slovenskega kluba«.

Hrvaško-slovenski klub je imel danes dopoldne in popoldne seje, da določi stališče, ki naj se zavzame v proračunskem odseku in v zbornici. O obeh sejah se je izdal sledeči komunique:

»Hrvaško-slovenski klub, ki je dopoldne in popoldne pod predsedstvom poslanca Spinčiča zboroval, je sklenil po daljši razpravi, ki so se je malone vsi poslanci udeležili, da se izvoli začasno klubovo vodstvo, ki bo poslovalo, dokler zborujejo delegacije. Začasnemu klubovemu vodstvu predseduje poslanec dr. Dulibič, kateremu se prideli parlamentarna komisija z dalekosežnimi pooblastili. Parlamentarna komi-

tišča, ljudstvo pa pomorili ali pogнали v morje — svarilni opomini, ki so jih sprejeli s smrtno tišino. —

»Dolgi štirje dnevi so minuli. Oglašiva se pri gospodinji, morda ima kake novice za naju,« je rekel Wulf, vračajoč se v krčmo.

Tega pa ni bilo treba storiti; ko sta namreč stopila v sobo, sta našla tam Masudo, ki je zamišljena stala sredi sobe.

»Prišla sem, da govorim z vama,« je rekla in se ozrla kviško. »Ali imata še vedno namen, obiskati šejka Al Džebala?« Odgovorila sta, da na to še vedno mislita.

»Dobro. Imam dovoljenje za vaju, da smeta iti. Svetujem vama pa, da ne gresta, ker je nevarno. Bodimo odkritosrčni drug proti drugemu. Jaz poznam vajin namen. Vedela sem zanj eno uro prej, ko sta stopila na to obrežje; in to je tudi vzrok, zakaj da smo vaju pripeljali v mojo hišo. Vidva bi rada šla iskat pomoči gospoda Sinana proti Saladinu, ker bi rada iz njegovih krempljev rešila neko gospico njegove krvi, ki je pa tudi vajina sorodnica in ki jo vidva obadva želita — poročiti. Vidita, izvedela sem tudi to. Vesta, v tej deželi kar mrgoli vohunov, ki potujejo v Evropo in nazaj in ki poročajo vsakovrstne stvari vsakemu, ki jih dobro plača. Tako n. pr. je tak ogleduh trgovec Tomaž, ki sta se z njim sešla v moji hiši. To zdaj lahko povem, ker ga ne bosta več videla. Ta je izvedel vajino zgodbo od drugih vohunov na Angleškem, on pa jo je povedal meni.«

(Dalje.)

sija je obvezana, da ostane na Dunaju.

Iz jugoslovanskih poslaniških krogov se izjavlja:

Začasno vodstvo kluba se je sklenilo zato, ker vsled zasedanja delegacij na Dunaju nista poslanca dr. Šusteršič in dr. Korošec navzoča. Začasno vodstvo kluba lahko vsak trenotek zavzame glede na politične dogodke svoje stališče, ne da bi bilo treba sklicati seje kluba. Z jugoslovanske strani se pred vsem glede na razprave proračunskega odseka zahteva restitucija in integritet. Jugoslovani smatrajo, da način, ki ga je uvedel načelnik proračunskega odseka, dr. Korytowski, glede na glasovanje o poglavju finančnega ministrstva, in razglasitev, da so vsi jugoslovanski izpreminjevalni predlogi odklonjeni, kakor tudi to, da ni dopustil stvarnih popravkov, ni utemeljen. Jugoslovanski člani proračunskega odseka uravnavajo svoje taktično postopanje v proračunskem odseku po tem, kako bo postopal načelnik proračunskega odseka in večina.

Seja poslaniške zbornice.

Sejo otvori zbornični predsednik dr. Sylvester ob 11. dopoldne. Nadaljuje se razprava o odgovoru ministrskega predsednika in pravosodnega ministra.

Poslanec dr. Vrstvšek

govori od tri četrt na 4. popoldne. Izvaja med drugim: Hrvaško-slovenski klub ostreje nastopa ne samo radi razmer na Hrvaškem, marveč tudi radi razmer, ki vladajo v štajerskem in koroškem vilajetu. Graško časopisje vedno naglašja, da Slovenci nimajo povoda, da se pritožujejo, če se pa pritožujejo, se trdi, da obstruirajo. Postopanje večinskih strank je potisnilo Hrvaško-slovenski klub v položaj, ki ima skoraj obstrukcijski značaj. Za Slovence je parlament brez vsake vrednosti. Skoraj se zdi potrebno, da mali slovenski narod priskoči v tem boju velikemu češkemu unarodu na pomoč. Če bi smatrali Čehi svoj boj proti Hohenburgerju za resen, bi v njegovem kabinetu, ki postopa proti vsej pravici in postavi na Češkem, ne pustili obeh čeških ministrov. Govornik se nato temeljito peča z razmerami pri sodiščih na štajerskem in na koroškem.

Hrup proti Hohenburgerju.

Po dr. Vrstvškovem govoru govori dr. Renner, za njim pa dr. Stran-sky, ki med drugim naglašja, da tak minister, ki proti razsodbi najvišjega tribunala izjavi, da v nekom okraju ne priznava običajnega deželnega jezika, tak goljuf, tak državni hudodelec za služi, da pride v ječo. Dr. Waldner: »Nečuvno! Sramota!« — Poslanci Wedra, dr. Waldner, dr. Mühlwert, dr. Velich, Sedlak in drugi se prerokajo. Vihar vedno huje buči. Podpredsednik Romanczuk zaman zvoni. Končno se razburjeni duhovi pomirijo. Romanczuk ukori Stranskega, ki med nadaljnim govorom izjavi: »Tak minister ne spada na vladno klop, marveč v ječo.« Podpredsednik Romanczuk zopet ukori Stranskega. Čehi Stranskemu burno pritrujejo.

Zakonski načrt o moratoriju za menice se nato v vseh branjih odobri.

Uboj v Inomostu.

Naučni minister Hussarek obžaluje dogodek v Inomostu, kjer so svo-bodomiselni dijaki, kakor znano, ubili katoliškega dijaka. Minister pričakuje, da bodo akademične oblasti odločno skrbale, da se taki dogodki ne obnove.

Vsenemec Iro proti vojski.

Vsenemec Iro naglašja, da večina slovanskih narodov odkrito simpatizira z balkanskimi državami, osobito s Srbijo. V takem položaju ni misliti na resno, navdušeno vojsko proti kaki slovanski državi. Če se pa misli na vojsko, v kateri bi stroške Nemci sami s krvjo in z življenjem plačali, mora že zdaj najodločnejše protestirati. Krščanski socialci kličejo: »Veleizdajalstvo!«

Poslanec Klofač

izjavi, da bi bila vojska s Srbijo obenem vojska z balkansko zvezo, ki bi lahko evropsko vojsko povzročila. Taka vojska bi pa lahko pomenila konec stare Avstrije, kakor pomenja sedanja vojska konec Turčije. Prebivalstvo ne glede na narodnost, si take vojske ne želi, ker bi pomenjala taka vojska nesrečo Avstrije. Govornik izjavi, da pozna razmere na Balkanu boljše kakor naši diplomati in vojaški krogi. Dolžan je, da zato javno protestira. Slovani zahtevajo, da se njih čustva ravno tako kakor nemška respektirajo. Nobene vojske z Nemci, a tudi ne s Slovani.

Prihodnja seja jutri ob 11. uri dopoldne.

Stürgkh zagrozil s § 14.

Konvent seniorov je zboroval popoldne. Sklenili so, da jutri zopet zboruje parlament, nakar ne bo seje do 26. novembra. Ministr. predsednik Stürgkh je izjavil, da se glede na obstrukcijo hoče pogajati z Jugoslovani. Poslanec Dulibič protestira radi načina, kakor se je v proračunskem odseku glasovalo. Poslanec Okuniewski izvaja, da se večina ni ozirala na določila poslov-nika. Steinwender brani večino. Ministrski predsednik Stürgkh izjavi, da vlada še vedno upa, da se proračun redno reši. Pripravljeno je vse, da se predloži pravočasno začasni proračun. Če bi se pa tudi začasni proračun ne mogel pravočasno rešiti, bo vsekakor vlada prisiljena, da se posluži sredstev, s katerimi po postavi razpolaga, da primerno poskrbi za nadaljevanje državnega gospodarstva.

Dr. Šusteršič o vzrokih slovenske obstrukcije.

Z Dunaja se poroča: Dr. Šusteršič je, vprašan po vzrokih slovenske obstrukcije, odgovoril: »Če hočete izvedeti, zakaj se je obstruiralo v proračunskem odseku, vprašajte gospode, ki so obstruirali, namreč poslance Dulibiča, Gostinčarja in Jarca. Postopanje večinskih strank v odseku je povzročilo današnji klubov sklep, da odpokličemo naše zastopnike iz seniorskega konventa, če se v proračunskem odseku ne izvede popolna restitucija in integritet. O splošnih vzrokih našega postopanja se ne morem izjaviti, o tem se bo sklepalo v novi seji kluba.«

Začasni proračun.

Z Dunaja se poroča: Ker se z vso gotovostjo pričakuje, da bodo Jugoslovani obstrukcijo nadaljevali, se je pričela vlada pogajati z voditelji strank, da se predloži šestmesečni začasni proračun.

Pred Carigradom.

Bulgari pred Čataldže.

Oficelnega poročila o bitki, ki se zdaj bije okoli Čataldže, še ni. Pač pa oficijozna »Bulgarija« poroča, da se je pri Čataldži bitka začela in da se bulgarska armada nahaja tik pred turškimi forti.

Iz Sandžaka pobegli turški vojaki na Dunaju.

Več sto iz Sandžaka v Bosno pobeglih turških vojakov so nedavno transportirali mimo Dunaja v severne češke kraje. Naša slika kaže Turke na dunajskem državnem kolodvoru. Tur-

ški vojaki - beguni dobe za časa interniranja isto plačo kot naši vojaki. Ene-mu delu beguncev so morali dati top-lejše obleke.

je bil. Wulf je zmajal z glavo in ji sledil v jedilnico, ki je bila prazna, kakor ono popoldne, ko sta došla.

Večidel tistega dne sta prebila pri konjih. Zvečer sta jezдила na izprehod — topot brez Masudinega spremstva —, čeravno malo nezaupno; nista bila namreč gotova, da ne bi živali podivjale in pobegnile z njima vred nazaj v puščavo, odkoder sta prišli. Konja pa sta bila lepo mirna. Brata sta ju varno pripeljala domov, ju oskrbela, nakrmila in božala, konja pa sta vihala svoja ušesa ter ju ovohavala, kakor da bi vedela, da sta to njuna nova gospodarja in bi se rada z njima sprijaznila.

Drugi dan je bila nedelja in brata sta šla v spremstvu Masudinega suznja — brez tega ju ni pustila nikamor peš — k maši v veliko cerkev, ki je bila prejšnje čase mošeja; bila sta v romarski obleki preko svojega oklepa.

»Vi pa ne greste z nami? Saj ste iste vere,« jo vpraša Wulf.

»Ne,« odgovori Masuda. »Danes ostanem doma in bom doma prebirala jagode.«

Odšla sta torej sama, se pomešala med množico preprostih ljudi zadaj v cerkvi ter opazovala viteze in duhovnike raznih narodov, ki so se borili za prednost. Slišala sta tudi mestnega škofa pridigo, iz katere sta mnogo izvedela. Govoril je o veliki bližnji vojski s Saladinom, ki ga je imenoval antikrista. Prosil jih je vse, da opustijo vse svoje osebne prepire in se pripravljajo na ta strašni boj, sicer bodo Saraceni z nogami teptali križ Zveličarjev, pobili Njegove vojake, oskrunili sve-

Neka vest iz Sofije pravi, da se Turki pri Cataldži Bulgarom močno upirajo, da pa Bulgari premagujejo in da je zavladala med turško armado stara zmeda.

Turška vest.

Carigradski »Alemdar« je izvedel, da so Turki Bulgarom Čorlu izrgali.

Grki grede tudi Bulgarom na pomoč.

Oficielno se iz Beograda poroča: Grški general Aleksander Suvo je bil kot izredni vojni poslanik sprejet od kralja Petra v avdienci in ga obvestil, da bodo grške čete takoj odšle v pomoč bulgarski armadi pri Cataldži.

Neka vest iz Beograda javlja, da je od 80.000 vojakov, ki jih ima Grčija v Solunu koncentriranih, odšlo 40.000 na pomoč Srbom pri Bitolju. (Pravzaprav v pomoč grškemu levemu krilu, ki se nahaja pri Lerinu (Florina) v boju s Turki), 40.000 jih pa odide v pomoč Bulgarom pri Cataldži.

Situacija v Carigradu.

Iz Konstanze se poroča, da je generalisimus Nazim paša javil, da je desno krilo turške armade v nevarnosti, da je Bulgari odrežajo. Veliki vezir Kiamil paša in minister za zunanje zadeve Noradunghian sta se zato izjavila za premirje, a mladoturki zahtevajo vojsko.

Mahmud Šefket paša je došel ba-
je v terek v Carigrad v civilu in izjavil, da ga je sram nositi uniformo.

Abdullah paša je odložil zapovedništvo iz »zdravstvenih ozirov«.

Med begunci v Carigradu vlada glad.

Japonski general o turški in bulgarski armadi.

Japonski general Mikagushi, ki se je z bojišča vrnil v Sofijo, je nasproti nekemu poročevalcu takole označil turški in bulgarsko armado: Turki imajo izvrstno moštvo, a častniški zbor nikakor ni tak, kakor bi moral biti. Disciplina je med častništvom jako ohlapna. Kar se tiče Goltzevih načrtov bi bili pač najbrže izvrstni in uspešni, ko bi bila njih izvršitev izročena častnikom, kakor so nedvomno nemški. Turški častniki so se pa izkazali kot nezmožni za izpeljavo takih načrtov. Sicer pa to ni moje lastno mnenje, marveč je Goltz paša pred dvema tednoma izrekel ravnoisto mnenje. Bulgari so navdušeni in hrabri narod in so v tem oziru podobni Japoncem. Imajo moderno oboroženo armado, ki jo izvrstno uporabljajo, in ki zlasti ob napadih z bajonetom velikansko in nedosegljivo nastopa.

Srbsko prodiranje.

Bitka pri Bitolju se je začela.

Od oficijelne strani se poroča, da se je bitka pri Bitolju začela včeraj. Srbov je 110.000 s 120 topovi, Turkov 70.000 (?) s 50 topovi.

Oficielno se iz Beograda javlja, da so grške čete, ki korakajo proti Bitolju, da se s srbskimi združijo, blizu Lerina (Florina) zadele na odpor Turkov. V boj so zapleteni le mali sprednji oddelki in ni še nobene resne bitke.

Podrobnosti o bitki pri Kičevu in Pri-lepu.

Oficielno se iz Beograda javlja: V bitkah pri Prilepu in Kičevu je bilo na srbski strani ranjenih 3000. Od Turkov je bilo ubitih in ranjenih 8000. Bitko pri Kičevu je organiziral na svojo roko znani tetovski paša. Bitka se je bila na vrhovih Mahmudvode. Gačan in Drenkova od osme ure zjutraj do 2. ure popoldne in se je udeleževala tudi artiljerija. Vhod v Kičevo je bil sijajen. Mohamedanci so armadi ponudili vsega, kar je potrebovala. Srbi so zarubili 8000 pušk in veliko municije.

O bitki pri Prilepu se javlja:

Bitka se je razvila severno od mesta, kjer se hribi stisnejo in tvorijo dolg klanc obdan ob straneh z visokim skalovjem, med katerim vodi pot iz Veleša. Ako hočeš priti v Prilep, si prisiljen iti po tem globokem žrelu. Ko so Turki zbežali iz Kumanovega in Skoplja, so se umaknili v okolico Veleša in ko so bili tudi tu premagani, so se obrnili proti Prilepu. Zasedli so žrelo ob vhodu, izhodu in vrh žrela. Na nedostopnih vrhovih, med skalovjem in prepadi so napravili nasipe in stanovišča, zvelekli gor z največjim naporom tiste baterije, ki so še ostale. Obrane so bile napravljene tudi po vrhovih, ki mesto obkrožujejo. Na teh močnih, nepremagljivih pozicijah je bilo 20 bataljonov in štiri baterije, ki so branile Srbom prodiranje od Veleša proti Prilepu.

Dne 4. novembra zjutraj sta se prikazala pred vhodom dva regimenta prednje straže vojske princa Aleksandra. Prva turška baterija jih sprejme s silnim ognjem. Regimenta sta nadaljevala pot in dospela v sotesko; držala

Bulgarske čete grede skozi Mustafapašo proti Odrinu.

sta se pa kolikor mogoče pod baterijami, da niso kroglice letele nanje. Drugi regimenti so sledili prvim in nadaljevali prodiranje, a so se morali ustaviti, ker so druge baterije in streli iz pušk silovito nanje treskali. Srbska artiljerija je hotela obstreljavati turško, a teren je bil tak, da ni mogla najti pozicije. Tudi ogenj iz pušk ni mogel do živega sovražnika v zasipih. Srbi so prenehali s streljanjem in skušali priti naprej po soteski, a le z malim uspehom.

Položaj je postajal nevzdržljiv. Na drugo stran je bilo treba priti, naj stane kar hoče. 5. regiment pleza z nasajenim bajonetom po skalovju, a z vrhov grme topovi. Kri je tekla v curkih po skalovju, cele vrste so padale v prepade in so se valile po strmih plazovih, a napadi se niso ustavili. Vse pozicije so bile vzete z golim orožjem. Ugnjezdjeni turški bataljoni so se spuščili v beg proti Prilepu, kjer so skoro zagazili izhod iz soteske, a tu jih je sprejela srbska baterija, edina, ki je zavzela tu pozicijo.

Zvečer je bila vsa soteska zavzeta in vsa srbska armada je prenočila pred sotesko, pred zadnjimi turškimi nasipi po vrhovih okoli Prilepa. Boj proti tem se je pričel dne 5. novembra. Ker so bila tudi tu tla neugodna za artiljerijo, so se nadaljevali napadi z bajoneti. 17. regiment je imel ta dan največjo nalogo.

Popoldne so zapustili Turki zadnje pozicije in pobegnili proti Bitolju. Srbi so pa zasedli Prilep brez bojev.

Isti dan, ko je Prilep padel, je napadel drugi del srbske vojske iznenada Turke, ki so branili prelaz Demir Kapu, ključ proti Solunu, kjer so bili Turki po hudem boju pognani v beg. Turki so pobegnili čez Vardar proti jugu s tako naglico, da niso niti zrušili mostu pri Davidovem, od kjer vodi pot v Strumico. Tako je bilo zavzeto tudi to mesto, ki so je zapustili Turki brez brambe.

Zavzetje Novoga Pazarja.

Sedaj prihajajo podrobnosti o bitki pri Novem Pazarju. Turška moč je tu znašala: 12.000 mož, 3 in pol bataljonov nizams, ostanek redifs — ena brzostrelna Kruppova baterija s šestimi topovi in veliko število topov starega modela. Vse te baterije so padle Srbom v roke; v vsem 86 kosov, ne včevši drugih 160 kosov, ki so jih vzeli v drugih bitkah in ki so vsi brzostrelni. Ta velikanski plen bi se doždeval nemogoč, ko bi ne bili z lastnimi očmi videli kar povsod cele kupe teh vojnihih trofeji. V Novem Pazarju je padlo v roke Srbom: ena zastava, 5000 pušk in pol milijona nabojev. Od sinoči neprestano sneži. Skopje izginja pod belo odejo, ki kriva hribe in dolino Vardar.

Srbske oblasti.

Oficielno se iz Beograda poroča: V Prizrenu in Djakovici se je ustanovila srbska oblast. Za načelnika prizrenskega okraja je imenovan Todor Stanković.

Poneverjenja turških uradnikov.

Iz Beograda se javlja oficijelno: Prebivalstvo po od Srbov zasedenih krajih obtožuje turške civilne in vojne blagajnike, da so pred vhomom turških čet državnih in privatnih denar iz blagajni vzeli in poneverili. Srbske oblasti so uvedle energično preiskavo. Samo blagajnik sirtinjske kase je poneveril 20.000 dinarjev.

Angleško poročilo o srbskem postopanju proti Arnavtom.

»Daily Chronicle« vzdružuje vest, da so Srbi v bližini Skoplja masakrirali 2000 Arnavtov, blizu Prizrena pa 5000. Več vasi da so Srbi požgali. Pri hišnih preiskavah so srbski vojaki Arnave pobijali, če so našli orožje ali ne.

Kupujte le vzgialice: V korist obmejnim Slovincem!

Vesti iz drugih krajev bojišča.

Iz drugih krajev bojišča ni danes nobenih važnejših vesti.

Bombardiranje Skadra se nadaljuje in so Turki zapustili več važnih postojank. O armadi generala Vukotića, ki je Arnave v djakovskem okraju popolnoma ukrotil, se poroča, da maršira zdaj proti Skadru. Proti Skadru maršira tudi srbska armada generala Živkovića. Iz Kotora pa poročajo, da se Črnogorcem slabo godi. Baj je Esad-paša Črnogorce v tridnevni bitki vrgel do Belaja nazaj. Črnogorci Leša in Medue baje niso zavzeli.

O Odrinu ni danes nobenih vesti. Neki bulgarski dijak odrinske gimnazije, ki je došel v Sofijo, pripoveduje, da je odrinski turški vali dal zapreti vse bulgarske cerkve in šole ter zaprl okoli 140 Bulgarov. Inšpektor bulgarskih šol je v ječi zblaznel. Neko Bulgarko, ki se ni hotela valijevemu sinu udati, so v ječi tako mučili, da je izdihnila. Za Bulgare se najbolj zavzema neki konzul.

Iz Sofije se javlja, da je general Todorov, potem ko je Turke pri Seresu pobil, vkorakal v Solun.

Nek laški častnik izvaja v »Stampi«, kako da Bulgari še danes liste mrtvih in ranjencev niso objavili, dasi znašajo izgube Bulgarov v 14 dneh 40.000 mož!

Pismo s Cetinja.

Cetinje, 9. nov. 1912.

Mesec dni.

Uradni »Glas Črnogorca« v današnji številki reasumira dogodke zadnjega meseca na bojnem polju zveznih armad. Danes je namreč ravno mesec dni, odkar je Črna gora kot prva izmed vseh balkanskih zveznih držav z orožjem v roki prekorčila mejo turškega imperija in začela delo, ki so ga tako sijajno nadaljevali srbska, bolgarska in grška armada. Danes se po tolikih sijajnih zmagah zveznega orožja držita le še Odrin in Skader, ki se je tudi nekdanji turški premoči zelo dolgo upiral. Priti je moral nadenj sam zmagovalac Carigrada, silni sultan Mehmed II. Danes pa po tolikih vekovih krutega gospodstva njegov naslednik Mehmed V. pred njim Carigradom zbira ostanke svoje razbite vojske, da si reši vsaj življenje in prestolnico. Danes Turčija kliče na pomoč celo krščansko Evropo, toda zdi se, da so sila in žrtve balkanskih narodov zmagale tudi njo: ne gane se. Kajti borba, ki jo bijejo balkanski narodi, je sveta! Ti narodi žrtvujejo potoke krvi in na tisoče življenj in eksistenc — ne, da bi si tuje prisvajali, marveč da si svoje nazaj pribore. Svojo zemljo hočejo oteti iz barbarskih rok, da jo dvignejo na tisto višino, ki ji po kulturi, katero so Turki v teh deželah uničili, in po delavni sposobnosti njenih sedanjih sinov po vsej pravici pripada. Življenje balkanskih narodov danes ni več nesamostojno, danes se jim ni treba na nikogar naslanjati, ker se zavdajo svoje lastne premoči. Oni vedo, da so sila, katera more in hoče nadomestiti turško silo na Balkanu. S svojo lastno močjo si pridobivajo zmago za zmago, zato hočejo tudi s svojo lastno močjo in voljo požeti sadove svojih zmag.

Taraboš in Skader — mrtva točka.

Črnogorsko-turška vojna je, kakor se zdi, dospela na mrtvo točko. Dve glavni vojski stojita: ena pod Skadrom, druga pod Tarabošem in — čakata. Obleganje se je nad vse pričakovanje zavleklo in zdi se, da bo še dolgo trajalo — čeprav bi niti tako dolgo ne bilo imelo trajati. Če vprašamo, odkod ta zamuda, dobimo odgovor: Taraboš je trd, moderno zgrajen in dobro utrjen; artiljerija vrši svojo dolžnost, naskok pa je nemogoč, ker ne smemo tvegati več žrtev, nego jih

Črna gora v svoji majhni armadi more utrpeti. Dalje se pravi: ko bo Skader od vseh strani blokiran, se bo moral udati. Porušiti ga in zažgati in tako prisiliti k udaji — ne gre, ker je škoda velikega in lepega mesta. Pri tem se seveda pozablja, da imajo Črnogorci večje oziroma na Skadra, nego so jih imeli Nemci — s Parizom. Uspeh: Čakali bomo, obleganje brez konca in kraja.

Toda dolgotrajno obleganje in boji, kakršni se že kakih štirinajst dni vodijo, zahtevajo silnih žrtev in iz dneva v dan zmanjšujejo efekt končne zmage. S tem pada neka senca na junaštvo Črnogorcev, katera vočigled sijajnih zmag na Kumanovu in Lozengradu še bolj naraste. Treba je iskreno priznati, da Skader in Taraboš ne bosta z zlatimi črkami zapisana v vojni zgodovini Črne gore. Cilj, ki si ga je pred mesecem dni stavila Črna gora, je bil večji kakor sredstva, s katerimi ga je hotela doseči. Čez teden dni bomo v Skadru — je bilo geslo. Danes tega gesla ni več in namesto radostnih oči, ki so ga spremljale, je nastopila neka poirtoš — spoznanje lastne krivde. Danes več ne vodi vojne junaško srce, marveč hladna matematika in jaz se spominjam kraljeviča Marka, ki je, kakor priča narodna pravljica, brez pravega vzroka obupal nad svojo močjo ...

× × ×

Vesti z bojišča so docela izostale, a zanimivosti v sedanjih operacijah itak skoro ni. Zunanji poročevalci, zlasti angleški, so že odpoklicani ali so pa uredništvom sami naznanili svoj odhod. Senzacij ni več in jih tudi ne bo, dokler ne pade Skader ali Taraboš. Vršila se bo tiha, toda vztrajna in žilava borba, zavzemajoč korak za korakom, kar bi se bilo lahko naenkrat vzelo.

Srbske armade še ni; nekateri listi so jo sicer že videli pred Skadrom. Na vsak način bo prišla, toda k daj, to je vprašanje. Tudi sneg je padel preje, nego je bilo treba ... Napredovanje srbske vojske je s tem silno otežkočeno; zlasti še prevažanje težkih topov, ki so sedaj edino še potrebni.

Junaška smrt katoliškega duhovnika.

Kljub mrtvi točki pa ne manjka junaštva; kdorkoli pade, pade kot junak. 6. t. m. je padel na Kokariški gori katoliški vojaški duhovnik ulcinjskega bataljona o. Andrija Jekavič. Bil je Črnogorec in namesto da bi zastajal ter tolažil ranjene in blagoslavljal padle, je hitel s križem v roki na čelu vojske, da žive popelje v zmago. Kakor v davnih časih! Toda ko je bila zmaga izvojevana, ni mogel več blagosloviti zmagovalcev — padel je kot junak. Bil je mlad in idealen duhovnik, star šele 32 let. A ni bil to edini borec, ki je v tej vojni s križem v roki hodil na čelu vojnihih vrst.

Dogodbe in slike z bojnege polja.

Priobčuje prof. A. Bezenšek.

Pet na nož!

Vedno se čuje in čita, da nastane v turških bojnih redovih cela panika, kadar se pripravljajo bolgarski vojaki napasti sovražnika z bodali ali po bulgarski z nožovi (bajoneti).

Ves fanatičen pogum turških vojakov pade v takih trenutkih v njihove široke hlače, kadar čujejo dotično bulgarsko povelje ali komando.

Popražali so nekega vjetega turškega podčastnika, zakaj prevzame takšen strah Turke pri bulgarskih napadih z bodali (nožovi) in zakaj se oni nikdar ne zoperstavijo takim napadom.

Turški podčastnik odgovori z vse iskrenostjo:

»Pri naših vojakihi je vkoreninjeno prepričanje, da je Bulgar v takšnih napadih — »juriših« — nepremagljiv in nikdo se mu ne more v bran postaviti. In prav zato, kadar mi čujemo komando: »Pet na nož!« se grozno prestrašimo in vdarimo v beg« ...

Turki si torej tolmačijo bulgarsko povelje: »Napred na nož.« tako

Princ Arsen Karagjorgjević, poveljnik srbske konjenice.

kakor da bi se glasilo: »Pet na nož!«, t. j. po pet Turkov na vsak bulgarski nož. To je res grozno povelje, in tedaj ne ostane drugo, kakor bežati, kolikor ga sloke noge nesejo.

× × ×

Večer se približuje. Solnce se nagiblje k zatonu. Stojim ob morskem bregu v Carigradu ter gledam na morske valove, ki se pri poslednjih solnčnih žarkih blišče zlato-rdeče, kakor da bi se bila razlila po vrhu morja krščanska kri, ki se zdaj preliva po Balkanu. To dela name otožen vtisek. Obrnem se proč. Po vrhovih minaretov Hagije Sofije solnčni žarki — rekel bi — jemljejo slovo od polumeseca, kateri bo kmalu zatemnel. A na samih minaretih odseva rdeča svetloba od morja tako, kakor da bi molelo krvavo kopje proti nebu. Tudi pretresujoč pogled!

Obrnem oči iz Evrope na maloazijski breg, kjer leži Carigradu nasproti mesto Skutari. Tam so turška pokopališča, podobna krasnim velikim parkom. Tam si želi biti pokopan vsak Turak, kakor bi mu velela vest: Ti nisi za Evropo, ampak za Azijo. In ravno kar vidim ladjo, ki nosi umrlega Turčina na nasprotni breg k večnemu počitku. — Naj bi mu kmalu sledili v Azijo še vsi živi Turki!

Španski ministrski predsednik umorjen.

MORILEC ANARHIST SE SAM USMRTEL.

Iz dežele svobodomiselnih prekuhuhov, s Španskega, dohaja strašno poročilo, da je anarhist Manuel Pardin Serrato Martin umoril španskega ministrskega predsednika Canalejas.

Kako se je izvedel napad.

Včeraj ob 12. opoldne se je podal Canalejas v palačo notranjega ministrstva, da predseduje ministrskemu svetu. Ko je stopil iz kočije, mu je stopil nasproti anarhist Manuel Pardin Serrato Martin, ga pozdravil in dvakrat (po drugih poročilih trikrat) ustrelil nanj. Predsednik je glasno zakričal in se zgrudil mrtev na tla. Ena kroglica mu je prodrla v glavo. Napad se je izvršil pred vratmi trgovine San Martin, v kateri je napadalčeva kroglica tudi eno veliko šipo razdrobila. Canalejas so prenesli v bližnjo lekarno, kjer so ga položili na divan, a takrat je bil že mrtev; nato so ga prenesli v notranje ministrstvo. Španski kralj se je takoj podal v notranje ministrstvo, da izkaže rajnemu ministru zadnjo čast. Canalejaseve žene do 10. ure zvečer o smrti njenega soproga niso obvestili in ji rekli, ko je po njem povpraševala, da je padel po stopnjicah in se poškodoval, vsled česar da ni mogel domov.

Canalejasov morilec

Je znani anarhist Manuel Pardin Serrato Martin. Rojen je bil v El Gradu, provinca Huesca. Star je 27 let. Trdi se, da je usmrtil Canalejas radi osebnosti (?). Pravi, da se je takoj po napadu usmrtil, a neko drugo madridsko poročilo trdi, da so napadalca aretirali. Po drugih poročilih se je napadalec res usmrtil, neko drugo sumljivo osebo so pa aretirali. Canalejas je dobival že več dni grozilna pisma. Morilec je streljal nanj iz daljave 4 do 5 metrov.

Canalejas

Je bil v 59. letu svoje starosti. Rajnik ni bil bogat in je živel skromno. V svoji mladosti se je jako lahko učil. Po poklicu je bil odvetnik. Njegov oče je bil ravnatelj železnice in mu je poveril glavno tajništvo. José Canalejas se je vglobil v javna vprašanja, a obenem spisal dva obširna zvezka o zgodovini latinske literature. V španski državni zbor so ga izvolili prvič l. 1881., kjer je konservativni vladi jako nasprotoval. Ko so liberalci l. 1888. prevzeli vladu, je postal 34 letni mož carinski minister. Takrat je spisal tudi knjigo o pravicah parlamenta. Bil je svoj čas že trgovski, pravosodni in poljedelski minister. Veliko je tudi pisal. Ko je padla l. 1910. Moretova konservativna vlada, je postal španski ministrski predsednik. Upali so, da svobodomiselna vlada pomiri nemirne španske svobodomiselnice elemente, a se mu to ni posrečilo. Splošnih stavk protikatoliška Canalejasova vlada ni preprečila, dasi je povzročila na Španskem kulturni boj in tako postala ljubljenska framasonov. Canalejas je zapiral katoliške šole, pospeševal ustanovitve brezverskih in se sprl z Vatikanom. Hvalil se je, da kralj odobrava njegovo kulturno bojno politiko. Kroglice anarhista so prestrigle nit Canalejasovega življenja, a razmer na Španskem niso ozdravile. Ljudstvo zahteva kruha, framasonstvo pa hoče, da sledi portugalski ljudovladi tudi Španija in da se kulturni boj na Špan-

skem nadaljuje. Na Canalejasu se izpolnjuje pregovor: Kdo seje vihar, ga tudi žanje.

Dnevne novice.

+ **Podružnice »Slovenske Straže«** — Izobraževalna društva — Oril! Sodelujte vsi, da se razširi agitacija za nakup srečk »Slovenske Straže«. **Tekoči teden in prihodnja nedeljo posvetimo delu za veliko loterijo »Slovenske Straže«**! Branimo meje slovenske domovine! Bratje na Balkanu žrtvujejo za domovino kri in življenje — obdolžimo se mi domovini vsaj s tem, da podpiramo delo »Slovenske Straže«.

+ **Nemški listi** se imajo za dobro informirane in za vestne. Kako pa je s tem v resnici, dokazujejo zadnji dogodki. Nemški listi prinašajo oficiozni članek »Tribune«, ki se izjavlja za neodvisnost Albanije, popolnoma pa zamolčujejo, da isti list obenem namiguje, da Italija proti zahtevi srbskega jadranskega pristanišča ne bo nastopila in da Italija Avstriji noče pripoznati na Balkanu nobenih gospodarskih privilegijev. »Slovenec« je bil o tem velikobolj in točneje informiran, nego li vsi nemški listi. Nemško časopisje nadalje vé, da je italijanski poslanik v Beogradu odločno nastopil za avstrijske zahteve. To pa je po drugih glasovih dvomno. Taisti listi vedo, da je Danev odboval avstrijsko stališče. To pa je čisto napačno. Glasove angleških in francoskih listov v tej zadevi nemško časopisje izkrivlja. Kdor bi hotel sedaj presojeti diplomatični položaj po »Tagespošti«, »Zeit«, »Reichsposti«, »Preši« itd., bi dobil o njem popolnoma napačno sliko. Pri tej priliki opozarjamo na to, da »Slovenec« tudi v tem oziru prinaša vseskozi točne in vestne informacije.

+ **Zadoščenje »Slovenski Straži«**. V »Slovenskem Narodu« je nedavno izlegel neki neslani dopisnik v oddelku za štajersko kup laži o loteriji »Slovenske Straže«. Lagal se je med drugim, »da dobitki loterije »Slovenske Straže« iz večine pohajajo iz lasti dr. Šusteršiča in njegovih raznih stanovanj. Ko se je preselil v deželni dvorec, je vse te meblne »Slov. Straži« prav drago »vrihale«, sam pa si kupil nove. Nekaj starih »nahtkastlov« i. dr. so žrtvovali škof Bonaventura, prošt Sajovic in drugi; pa vsa ta ropotija zdaj ni več vredna caherlina za očiščenje.« »Slovenski Narod« je sedaj infamne dopisnikove laži preklical in je priobčil naslednjo

Izjavo.

V 246. številki našega lista z dne 25. p. m. priobčen je bil dopis iz Maribora, v katerem se smeši loterija »Slovenske Straže« na način, ki ne odgovarja niti našim načelom, niti našemu okusu. Isto velja tudi o napadih tega dopisa na zasebno dostojnost deželnega glavarja g. dr. Šusteršiča, g. knezoškofa, g. prošta Sajovica in funkcijonarjev »Slovenske Straže«. Prepričali smo se tudi, da so ti napadi brez vsake stvarne podlage in zategadelj obžalujemo, da se je ta stvar vtihotapila v naš list. — Uredništvo »Slovenskega Naroda«.

+ **Za pogorelce v Trebči vasi.** Poslanec Jaklič je vložil v državnem zboru predlog za podporo pogorelcem v Trebči vasi.

+ **Poslanec Gostinčar** je v poslanski zbornici vložil interpelacijo, ki ima namen, opozoriti poljedelsko ministrstvo na dejstvo, da gozdni organi v Idriji in okolici ne vpoštevajo ukazov ministrstva in da ljudi, ki rabijo les za izdelovanje kmetijskega orodja in posod, šikanirajo na ta način, da jim oddajajo les v najbolj oddaljenih in težko dostopnih krajih, s čemur jim provzročajo veliko težavnega dela in stroškov ter jim s tem otežujejo njih posel in služek, na katerega so navezani. V interpelaciji se zahteva, da poljedelsko ministrstvo ukaže ustaviti vsako šikanano.

+ **Nujna prošnja.** Vse tiste, ki so prejeli srečke »Slovenske Straže«, prosimo, da odpošljejo **zanestljivo najkasneje dne 18. novembra, še bolje pa prej**, denar za razpečane srečke kakor tudi neprodane srečke pisarni »Slovenske Straže«. **V ponedeljek 18. novembra mora biti oddan denar za srečke in tudi neprodane srečke mora o v ponedeljek 18. novembra biti oddane na pošti**, oziroma osebno izročene v pisarni »Sl. Straže« v Ljubljani, Dunajska cesta 32. **Opozarjamo, da imajo pravico do dobitkov le tiste izžrebane srečke, ki so plačane pred žrebanjem.**

+ **Narodne razmere v Dragi na Kočevskem.** Draga. Po poldrugoletnem zavlačevanju so se občinske volitve pri nas vendarle izvršile in dobili smo župana Jeschelnika — Nemca seveda. Nemci so se bili oprijeli stare že dobro preizkušene metode in razpisali volitve, ko Slovencev ni bilo doma. Sloven-

ski stranki se je pa posrečilo zavleči vso stvar do marca. Pod vodstvom vladajočih Nemcev so se vršile cel čas take nepravilnosti, da bi se morala zavreči cela volitev. Prve volitve so dale sledeči rezultat: III. in II. razred so dobili Nemci, v I. razredu pa obe stranki po enako glasov. Žreb je odločil nam dva odbornika, Nemcem štiri. Slovencev ni bilo dve tretjini doma. Z groznim ponosom so nemški listi pisali o sijajni zmagi Nemcev v Dragi. Vložili smo pritožbo z 20 točkami. Vsaka točka skoro je obsegala tako nepravilnost, ki bi morala ovreči vse volitve. Po dolgem molku je vlada razveljavila volitve v I. razredu, v II. razredu je razveljavila 6 glasov, v III. razredu pa 12 glasov. Vsak količkan misleč človek je bil prepričan, da se tak nestvor kot so bile volitve v marcu, ne more postavno priznati; le deželna vlada je vso stvar v glavnem potrdila. Volile so žene, katerih moške še žive, Nemci so volili za posamezne vasi, ki niso bili nikdar izvoljeni v kak vaški odbor, popravljali so se imeniki in drugo, a na vse se je lakonično odgovarjalo, da ni merodajno. Zlasti zadnja točka bi bila menda predmet državnega pravnistva, a se ni reagiralo. Nove volitve v I. razredu, ki so se vršile v septembru, so izpadle sijajno za našo stranko. Z lepo večino so bili izvoljeni vsi slovenski kandidati. Za II. in III. razred je šla pritožba na višjo instanco. Uspeh volitev res ni popolna zmaga, a dosegli smo, da imamo močno opozicijo v odboru. Nova težava se je pokazala pa pri volitvi župana. Mandatarji II. razreda so šli razen enega vsi v Ameriko, le eden je ostal in eden namestnik. Pri prvi volitvi je bila izvolitev župana nemogoča; Slovenci smo zahtevali dopolnilne volitve. Nemški svet, ki pa ne obsega samo Drage, se je pa zbal, da bi se še ta večina ne skrhala in je pritislil, ne oziraje se na našo pritožbo, da se volitve takoj vrše. Tako ima Draga spet nemško glavo. Svetovalce so si tudi vse sebi prihranili. Da pa navzlic svojim šaržam ne bodo neomejeni gospodarji, to bo skrbela naša opozicija, ki se bo naslanjala na Kmetско zvezo in na pravični deželni odbor. Nekaj so pokazale te volitve: Da se vršijo volitve poleti, ko so naši ljudje doma, se Draga pokaže docela slovensko. To pa še pride, tega smo sigurni.

— **Slov. kat. akad. društvo »Dan« v Pragi.** Na občnem zboru 9. novembra 1912 se je sestavil odbor sledeče: predsednik Jožko Copic, stud. phil.; podpredsednik in blagajnik Jožko Fon, stud. iur.; tajnik France Bratina, stud. iur.; knjižničar in gospodar Jožef Koruza, stud. iur.; revizorja Tone Leskovec in Janko Koser, kand. iur.

— **Promocija.** Danes je bil v veliki slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča g. odv. kandidat Mark Natlačen promoviran za doktorja prava.

— **Strela udarila.** Dolenji Logatec: V torek, dne 12. t. m. ob 4. uri zjutraj je udarila strela v vezan kozolec Marije Tršar, vulgo Mesojedec na Brodu h. št. 1. Poslopje je docela pogorelo z vsem, kar je bilo tam shranjenega. Strela je prišla tudi v živinski hlev, kjer je ubila dve kravi, hleva pa ni užgala. Škoda je za prizadeto hišo zelo občutna in to tembolj, ker je isto hišo v zadnjem času zadelo več hudih nesreč.

— **Šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom.** »Katoliška Bukvarna« ima v zalogi: N i e r n b e r g e r, stenske table za pouk v petju na ljudskih in meščanskih šolah. 12 listov; 66 x 95 cm; na lepenki 12 K. Vsebine: 1. Ključi in vaje v branju not. 2. Notni sestav, pavze in taktiranje. 3. Podaljšane note. 4. Naraščanje in padanje glasov. 5. Nadaljevanje. Vpeljava terc. 6. in 7. Vpeljeva kvart. 8. Ponazorovanje sekte. 9. Septima na podlagi oktave. 10. Križ, b in razvezatelj. 11. in 12. Pesmi brez besed. Ker se s petjem ne vzbuja in razvija samo glasbeni sluh, temveč se blaži srce in oživljajo domoljubna in verska čustva, zato so te tabele zelo pripravne za razna izobraževalna društva. Ako pevci in pevke nimajo nikakršnih vaj, ne poznajo not ali vsaj notnega sestava, potem je ves trud zaman; tudi pravega veselja ni. S temi tabelami bo ustrezno torej vsestransko.

— **Umrla** je v Zdenski vasi pri Dobrépoljah gospa Marija Trpin, občespoštovana vsled svoje dobrosrčnosti in vnetosti za vsako dobro stvar. Pokoj plemeniti duši, rodbini pa naše sožalje!

— **Dva Slovence v črnogorski armadi.** V črnogorsko armado sta vstopila Slovenca Mihael Čop, iurist, doma z Blejske Dobrave, in Blaž Lipar, iurist, doma iz Šmarce pri Kamniku.

— **Ženo je ubil.** V Trnovcu pri Medvodah je Jakob Polenšek z burkljami svojo ženo tako tepel, da jo je ubil. Zakonska sva se v pijanosti večkrat prepirala.

— **Sadje v gospodinjstvu.** O tej koristni in lepi knjigi smo prinesli zadnjo soboto oceno, toda izpustil se je stavek, da knjigo lahko vsakdo kupi v »Katoliški Bukvarni«. Broširana stane 1 K 20 h, v platno vezana 1 K 80 h, po pošti 15 h več. Vsaka zavedna gospodinja in dekle bi morala imeti to knjigo.

Vi, vi in vi, ki še nimate srečke »Slovenske Straže« v podporo revnim otrokom! Ali nimate prav nič narodne zavesti in srca za naše obmejne brate? Še je čas, da izpolnite svojo narodno dolžnost, ki vam nalaga malenkostno žrtve ene same krone, ki jo vi gotovo zmorate, obmejni bratje bi jo pa zelo pogrešali. Če srečk v vašem kraju ni naprodaj, usedite se in pišite ponjo naravnost »Slovenski Straži« v Ljubljani. Hitite, dan žrebanja se bliža!

Ljubljanske novice.

Ij Srečke »Slovenske Straže« prodajajo v Ljubljani naslednje trafike in prodajalne: Mrzlikar Avgust, Sodna ulica 4; Šubic Evgenija, »Union«; Elsner Marija, Kopitarjeva ulica; Štrkovič Franja, Dunajska cesta; Blaž J., Dunajska cesta; Saje Antonija, Dunajska cesta; Podboj Ivan, trgovec, Sv. Petra cesta; Pichler Ivana, Kongresni trg 3; Bivic Josipina, Židovska ulica; Kleinstein Josipina, Jurčičev trg; Blaznik Alojzija, Stari trg; Sitar J., Sv. Florijana ulica; Šoukal Franc, Pred škofijo; Prodajalna Katol. tiskovnega društva, Kopitarjeva ulica; Kanz Albina, Sv. Petra cesta 12; Kušar Iv., Sv. Petra cesta 50; Stine Ivan, Valvazorjev trg; Sušin Vinko, Kolodvorska ulica; Skubic Ana, Opekarska cesta 26; I. ljubljansko del. konsumno društvo, Kongresni trg; Fuchs Marija, Marije Terezije cesta; Velkavrh A., Sv. Jakoba trg.

Zaupno vprašanje na naše prijatelje. Ali že imate srečko »Slovenske Straže« v podporo revnim otrokom?... Prislovica pravi, da se prave prijatelje spozna v sili: Sila je tukaj, kje ste, prijatelji obmejnih Slovencev?

Ij **Govorniški tečaj S. K. S. Z.** se začne danes zvečer ob pol 8. uri v Ljudskem domu. Vabimo najvljudnejše k obilni udeležbi. Pridejo lahko tudi tisti, ki se še niso zglasili v tajništvu, ker se bo pred poukom vpisavalo.

Ij **Krščanska ženska zveza** ima v petek, to je dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne redno predavanje v Ljudskem domu. Predava č. gospod dr. Josip Jerše.

Ij **Prihodnja seja ljubljanskega občinskega sveta** se bo vršila v torek dne 19. t. m. z dnevnim redom za včeraj naznanjene seje. Vsled odsotnosti občinskih svetnikov S. L. S. se je morala namreč včeraj nepravilno sklicana seja preložiti razun dveh točk, ki jih je župan smatral za nujni in so se včeraj rešili.

Ij **Defraudanta Evgena Kussa**, ki je kot blagajnik kemične tovarne defraudiral 18.000 K in pobegnul, so prijeli v Genfu. V devetih dneh je Kuss zapravil 6600 frankov. Kussa tudi dolže, da je v Italiji ukradel 130.000 lir.

Ij **Umrli so v Ljubljani.** Rudolf Kopiva, delavec, 77 let. — Jakob Langus, bivši delavec, 84 let. — Tomaž Miklavčič, oglar, 48 let. — Marjeta Bajc, delavka, 75 let. — Helena Zupan, bivša služkinja, 75 let.

Ij **Znamenje časa.** Včeraj in predvčerajšnjem se je pri tukajšnji policiji zglasilo osem oseb, ki so bile brez dela in jela in so prosile, da se jih prenoči v zaporih. Rodom so bili eden iz Preschena, eden iz Brunšviga, en Dunajčan, trije Hrvatje in dva Štajerca. Po poklicu so bili eden delavec, eden trgovski pomočnik, eden strugar, eden podebar, eden ključavničar, dva pa vli-varja. Vsi skupaj so imeli 4 K 12 vin. denarja. Policija je prošnji siromakov ugodila.

Ij **Ako na sv. Martina dan zasiže solnce, je v treh dneh sneg**, pravi stara prislovica. V ponedeljek je bilo vreme sicer kislo, a solnce se je bilo le prikazalo. Uresničenja pa ni bilo treba čakati tri dni, marveč se je že isto noč jelo bliskati ter močno grmeti in deževati; zjutraj smo pa vstali na belo. Istotako je tudi včeraj cel dan po malem snežilo. Danes ponoči je nekoliko pomrznilo in bilo je pričakovati, da se zjasni. Danes dopoldne je pa zopet začelo snežiti. Ceste so vsled južnega vremena zelo mokre. Vozni promet zelo trpi in tudi telefonsko omrežje je ponekod zmešano.

Ij **Iz glečarške pisarne.** V četrtek, dne 14. t. m., za nepar - abonente, se prvič na slovenskem odru uprizori Drégelyjeva štiridejanska burka »Če frak dobro pristoj« (Der gut sitzende Frack).

Ij **Voditi pse** v kavarne in gostilne je policijsko prepovedano. Ker se pa dan na dan množe pritožbe, da lastniki pse vodijo v nadlego drugih gostov po kavarnah in gostilnah, opozarjamo, da bodo krivci brezobzirno zapadli kazni

Telefonska in brzojavna poročila.

BITKA PRI ČATALDŽI.

Sofija, 13. novembra. Danes je preteklo že tretji dan, da iz Čataldže ni vesti, ker je brzojavna zveza prekinjena.

Sofija, 13. novembra. Zadnje vesti pravijo, da bulgarska artiljerija živahno obstreljuje čataldžske pozicije in da je levo turško krilo obkoljeno.

Belgrad, 13. novembra. Bulgari so linijo pri Čataldži prebili.

Köln, 13. novembra. »Köln. Ztg.« poroča, da je vest, da so Bulgari čataldžsko pozicijo prebili, neutemeljena.

Dunaj, 13. novembra. »Wiener Allg. Ztg.« poroča iz Beograda, da je Čataldža padla.

Carigrad, 13. novembra. Med Bulgari in Turki se bje bitka pri Čerkeskoju.

Carigrad, 13. novembra. Mahmud Mukhtar paša je ponedeljek došel v Carigrad, se nato vrnil v Čataldžo in od tu zahteval ojačeni, ki so v torek odšla iz Carigrada. Ker bitka traja že od sobote, se smatra to kot znamenje, da Turkom trda prede. Vrhovno poveljstvo je prevzel Izet paša.

Carigrad, 13. novembra. Začeli so se boji predstraž pri Čataldži.

Sofija, 13. novembra. Bulgarski artiljeriji se je po privatnih vesteh posrečilo zavzeti čataldžske pozicije, od koder je začela streljati na Turke. Levo turško krilo se je že umaknilo. Napad na celo fronto se je že začel.

OBLEGANJE ODRINA.

Belgrad, 13. novembra. Včeraj je srbska armada generala Stepanovića, podpirana od Bulgarov, zavzela po ljuti bitki neko važno utrdbo pred Odrinom.

Köln, 13. novembra. »Köln. Ztg.« poroča, da so se zadnje dni okoli Odrina vršili hudi boji. Trdnjavo Maraš so zdaj Turki zavzeli, zdaj Bulgari, dokler ni končno v bulgarskih rokah ostala. Turške izgube so ogromne.

Sofija, 13. novembra. »Mir« poroča, da so 10. t. m. ponoči okoli pol 11. ure Turki iz Odrina izpadli v smeri proti Ekmedgekoju. Srbi, ki so se tu prvič bili, so Turke, ki so bili zelo številni, vrgli popolnoma nazaj, bulgarska artiljerija pa jih je obsula s kroglijami. Turki so se umaknili z velikimi izgubami.

OFICIJELNO POROČILO BULGARSKE AGENCIJE O ZADNJIH BOJIH. SOLUN BULGARSKI?

Sofija, 13. novembra. Bulgarska tel. agencija poroča: Makedonske bulgarske čete so 6. t. m. zasedle Strumico in Demir Hissar. Poveljnik Rilo-divizije Todorov je 9. t. m. kralju Ferdinandu brzojavil: Od danes dalje je Solun pod žezlom Vazega Veličanstva. 10. t. m. so bulgarske čete prodrele do čataldžskih pozicij, ne da bi našle na odpor. Bulgarske čete so zasedle Rodosto, Evegli, Silivri in Midijo. Druga armada, ki oblega Odrin, vedno bolj zožuje pas okoli mesta. Bulgarske čete so zasedle utrdbi Papaštepe in Nastal Tepe. Vest o velikih izgubah bulgarskih čet je neosnovana. (Pri tej oficijelni brzojavki vzbuja opomba o Solunu nekako presenečenje. Op. ured.)

BOJ ZA SKADER.

Rijeka, 13. novembra. Pri predvčerajšnjem bombardiranju Skadra je bilo več poslopij poškodovanih. Nekaj oseb je bilo ranjenih. Turki so se umaknili na najvišje pozicije. Vsled gladi in mraza jih je več hotelo zapustiti svoje pozicije, a so jih Črnogorci odbili nazaj.

TURKI MEDUO IN LEŠ ZOPET ZAVZELI?

Kotor, 13. novembra. Turki in Albanci so Črnogorce vrgli nazaj iz Medue in Leša.

DEMENTI O IZGREDIH V CARIGRADU.

Pariz, 13. novembra. Zunanje ministrstvo dementira poročila listov o masakrih in požarih v Carigradu.

NEMŠKI PARNIK OD GRKOV ZAJET.

Atene, 13. novembra. Grška torpedovka je blizu Teneda sekvistirala nemški parnik z 81 potniki in ga dirigirala proti Pireju.

ALBANSKI USTANOVE PROVIZORNO VLADO.

Berolin, 13. novembra. Albanski vodje bodo v Elbassanu ustanovili provizorno vlado, na čelu ji Izmail Kemal bej.

NOV SRBSKI RED.

Belgrad, 13. novembra. Kralj Peter je sklenil ustanoviti red »Car Dušana Silnega«, s katerim se bodo odlikovali častniki, ki so se v bitkah posebno izkazali.

OFICIJELNA IZJAVA BULGARIJE GLEDE SRBIJE.

Sofija, 13. novembra. »Agence télégraphique bulgare« javlja oficijelno, da je samoposebi razumljivo, da bo Bulgarija Srbijo glede jadranske luke pod-

pirala in da je za vsak slučaj konflikta dogovorjena skupna obramba.

BULGARIJA ZA SRBIJO.

Sofija, 13. novembra. Organ bulgarske vlade »Mir« je objavil članek, ki se jako ostro obrača proti avstrijski diplomaciji in je vzbudil veliko pozornost. »Mir« izvaja: V Evropi se slišijo teči solze za Albance, ki so bili vedno element reakcije, nasilja in brutalnosti v evropski Turčiji. Te simpatije nekaterih avstrijskih, mažarskih in laških časopisov za Albance niso Bulgariji nič kaj ljube. Prvič čutimo v tem nekako obnove tistega varuštva, ki si je je lastil v prejšnjih časih nad Balkanom del Evrope, katerega pa se hočemo iznebiti. Drugič pa pomeni zahteva po popolni neodvisnosti Albanije nasprotstvo proti težnji Srbije, dobiti pristanišče ob Adriji. Zahteva Srbije pa je »conditio sine qua non« balkanskega vprašanja. Nasprotstvo proti tej srbski zahtevi bi najmenj pričakovali od Avstrije, v kateri živi toliko Srbov, ki bi pač smeli računati na to, da Avstrija srbsko sosedo podpira. Ako Avstrija naglaša, da v Stari Srbiji in ob Jadranskem morju živi velik del Albancev, kateri da morajo glasom narodnega principa postati neodvisni, je treba nasproti temu pripomniti, da tudi v Avstriji živi veliko narodnost, ne da bi se iz tega izvajale take konsekvence, kakor jih izvaja zdaj glede Albancev del avstrijskega časopisja. »Mir« zaključuje dobesedno: »Ker je Avstrija edina velika sosed, ki meji neposredno na Balkan, je v njenem največjem interesu, da si pridobi prijateljstvo balkanskih narodov. Vsak njen poizkus, otežiti naravno rešitev balkanskega vprašanja, kojega del je zahteva »sine qua non« Srbije, da dobi izhod na Adrijo, bi mogel postati povod, da bi se zanesla vojska, ki bi se gotovo ne dala lokalizirati.«

RESNIČNI NAMEN DANEVOVE MISIJE.

Dunaj, 13. novembra. Od dobro informirane strani izvem o misiji predsednika bulgarskega sobranja Daneva sledeče: Misija Daneva, ki je največji pristaš bulgarsko-srbske zveze, je imela čisto drugačno smer, kakor ji jo pripisuje nemško in mažarsko časopisje. Danev nikakor ni prišel na Dunaj informirat merodajne kroge, da bi Bulgarija rajši pustila svojo srbsko zavzečnico na cedilu, kakor da se vplete v konflikt s Srbijo, marveč nasprotno zato, da monarhijo opozori, da je Bulgarija s Srbijo solidarna, vsled česar bi jo v slučaju vojske morala podpirati. Seveda se je Danev potrudil, da spričo tega polčaja omogoči med Avstrijo in Srbijo sporazum, toda nikakor ne v tem smislu, da bi se Srbija jadranskemu pristanišču odrekla, marveč narobe, v tem smislu, da Srbija pristanišče dobi, seveda pod gotovimi pogoji, ki so pa le strateškega značaja. — Kar se tiče zahteve Avstrije, naj se Srbija zaveže, da ne bo podpirala iredente v Avstriji, so poučeni krogi mnenja, da taka garancija ne bi bila posebne pomena, ker bi v slučaju, da bi monarhija Jugoslovane in nadalje zatirala, bila taka garancija od strani Srbije zgolj platoničnega značaja. — Zahteve po gospodarskih privilegijih v Srbiji pa Avstrija bržčas tudi ne bo mogla uveljaviti, ker se temu ne protivijo samo sile tripelentente, marveč celo Nemčija in Italija. — Kar se tiče Nemčije, je v jako mučnem položaju, ker bi Avstrijo v najhujšem slučaju pač morala podpirati, a jako nerada. Zato se Nemčija varje zavzeti nasproti Srbiji neprijazno stališče, marveč z vsemi silami posreduje. — Uverjenje dobro poučenih političnih krogov je, da bo tudi Avstrija morala precej popustiti.

MISIJA SRBSKEGA PRINCA ARSENA V BEROLINU.

Belgrad, 13. novembra. Princ Arsen Karagjorgjević je odpotoval v važni politični misiji k cesarju Viljemu v Berlinu.

Budimpešta, 13. novembra. Semkaj je dospel princ Arsen Karagjorgjević. Na kolodvoru so bili člani srbskega konzulata. Princ ni stopil iz vagona, ampak je kmalu odpotoval dalje v Berlinu.

ALI JE ITALIJA V BELGRADU INTERVENIRALA ALI NE?

Berolin, 13. novembra. Medtem ko se poroča, da je italijanski poslanik v Belgradu srbsko vlado obvestil, da je Italija glede Albanije in jadranskega pristanišča z Avstrijo solidarna in da Italija Srbiji svetuje, da svoje zahteve zniža, v berolinskih političnih krogih zanikujejo, da bi se bil ta korak res storil.

ITALIJANSKO JAVNO MNENJE NI Z NAMI.

Milan, 13. novembra. Veliko pozornost vzbuja članek uglednega politika Torre v »Corr. d. Sera«, kateri svari italijansko vlado, da bi se glede balkanskega vprašanja postavila na stran Avstrije v svojo škodo. Torre izvaja: Avstrija noče svojih zahtev precizirati.

Zazdaj hoče le, da se reši vprašanje jadranskega pristanišča za Srbijo. Ako Avstrija odneha, se bo potem tudi o drugih točkah s Srbijo sporazumela, zlasti glede gospodarskih privilegijev glede svojega eksporta v Solun, in to bo nam v škodo. Ako pa Srbijo poniža v vprašanju pristanišča, bo i glede drugih zahtev zavzela intranzigentno stališče in nastal bo evropski konflikt. Tudi v tem slučaju bi Italija trpela le veliko škodo, ako Avstrijo podpira, ker bi si odtujila balkansko zvezo namesto da si jo pridobi zase.

Bologna, 13. novembra. »Resto del Carlino« izvaja, da Avstrija spretno izrablja interes, ki ga ima Italija glede Albanije, v to, da Srbiji nastavi nož na vrat glede jadranskega pristanišča. Zato Avstrija tako naglaša zvezo z Italijo. Njen resničen namen pa je le ta, da od Srbije za dovolitev pristanišča ob Adriji odkupi dragocene ekonomske privilegije na železnici v Solun. To pa bi bilo v veliko škodo Italije. — Italijanska javnost je sploh Avstriji skrajno nasprotna in simpatizira vseskozi s Srbijo.

× × ×

DUNAJSKI LISTI O MOBILIZACIJI AVSTRO - OGRSKE ARMADE.

Dunaj, 13. novembra. Dunajski in budimpeštanski listi trdijo, da se Avstrija pripravlja za vsak slučaj. Iz Pulje se jim javlja, da je baje mornarica mobilizirana. Iz Zemuna se jim poroča, da so tudi vsi avstrijski monitorji pripravljeni. Iz Češke priobčujejo dunajski listi, da se tam čete mobilizirajo. Iz Zagreba javljajo istotako dunajski listi, da se je peljalo skozi Zagreb 120 vagonov vojakov v Bosno. Včeraj da je v Zagreb zopet došel vojaški transport, večinoma topništvo.

RUSIJA MOBILIZIRA.

Lvov, 13. novembra. Iz Kieva se poroča, da se je ukazalo, da se imajo čete ondnotnega okraja izpopolniti na zvišan mirovno stanje. Storile so se priprave za mobilizacijo dveh vojnih zborov v Ruski Poljski.

Praga, 13. novembra. »Česke Slovo« poroča iz Rostova, da so donski kozaki že dobili mobilizacijske pozivnice. Železniški vlaki so polni vojnega materiala. Veliki transporti čet so že odposlani na mejo.

Pariz, 13. novembra. Tudi tukajšnji listi poročajo iz Rostova, da so donski kozaki že mobilizirani in se odpetjejo na mejo.

FRANCIJA SE PRIPRAVLJA NA VOJSKO?

Berolin, 13. novembra. »Vossische Zeitung« poroča iz Pariza, da se ond vrše nekatere priprave, ki se sicer izvršujejo le v času bližajoče se vojske.

PRIPRAVE RUMUNIJE.

Dunaj, 13. novembra. Iz Bukarešte se poroča, da se je kralj Karol zopet stalno nastanil v prestolnem mestu. Zadnje dni se je pod njegovim predstvom vršilo več ministrskih konferenc, katerim je bil predmet skoro izključno zunanji položaj. Sprejel se je principielni sklep, da se v slučaju potrebe mobilizira prvi, tretji in peti vojni zbor.

TAJNI SESTANEK MED BULGARSKIM IN RUMUNSKIM CAROM.

Budimpešta, 13. novembra. Iz Bukarešte se javlja, da je tam razširjena vest, da sta se car Ferdinand bulgarski in kralj Karol rumunski pretekli petek ob 5. uri zjutraj v najstrožjem inognitu sestala, nakar se je car Ferdinand zopet vrnil v bulgarski glavni stan.

ENI GOVORE O MIRU, DRUGI O SVETOVNI VOJSKI.

Dunaj, 13. novembra. »Wiener Allg. Ztg.« poroča iz Pariza, da se v tamošnjih političnih krogih smatra sedanji trenotek za intervencijo za mir kot ugoden.

Rijeka, 13. novembra. Črnogorski politični krogi so uverjeni, da se bodo v kratkem začela med Turčijo in balkanskimi državami mirovna pogajanja.

Dunaj, 13. novembra. »N. Fr. Presse« donša članek, glasom katerega je svetovni mir zelo ogrožen. Rusija Srbijo vseskozi podpira, Avstrija pa na noben način noče priznati Srbiji jadranske luke.

Bukarešta, 13. novembra. Tudi tu se trdi, da se začne mirovna pogajanja med Turčijo in balkanskimi državami še pred 1. decembrom, in to ali v Bukarešti ali v Bernu.

NOČNE KONFERENCE PRI PRESTOLONASLEDNIKU.

Dunaj, 13. novembra. »Zeit« poroča, da so se vršile včeraj pri prestolonasledniku v Budimpešti celo noč konference. Prestolonaslednik je celo noč sprejemal različne politike in vojaške dostojanstvenike. Imena niso znana.

NE BO NIČ RESNEGA?

Praga, 13. novembra. Posebni dopisnik »Venkova« poroča iz Beograda, da je avstro-ogrski poslanik Ugron izjavil, da ne veruje, da bi med Avstrijo in Srbijo prišlo do resne komplikacije.

ZADNJE VESTI.

IZJAVA HRVATSKO - SLOVENSKEGA KLUBA GLEDE MIRU.

Dunaj, 13. novembra. Hrvatsko-slovenski klub je izvolil v svojo parlamentarno komisijo dr. Dulibića, Jarca, Gostinčarja, dr. Kreka, Spinčiča in Grafenauerja in sklenil sledečo resolucijo:

»Hrvatsko - slovenski klub pozivlja odgovorne faktorje monarhije, naj vse store, da se ohrani blagoslov miru in se svobodni razvoj jugoslovanskih narodov ne prepreči.«

MEDNARODNI POLOŽAJ IZBOLJŠAN.

Peterburg, 13. novembra. Oficijozna »Rosija« označuje vesti o konfliktu med velevlastmi glede balkanskega vprašanja za »čudenče«.

Dunaj, 13. novembra. Internacionalna situacija se je izboljšala in se upa, da pride s Srbijo do sporazuma.

MIROVNA POGAJANJA MED TURČIJO IN BALKANSKIMI DRŽAVAMI.

Carigrad, 13. novembra. Porta se je za mir obrnila direktno na Bulgarijo.

Carigrad, 13. novembra. Porta je velevladost naznanila, da ni stvar Turčije, ampak balkanskih držav označiti pogoje za premirje, oziroma za mir.

HUDI PRETEPI MED DIJAKI.

Dunaj, 13. novembra. Danes je prišlo na tukajšnji univerzi do pretepa med nemškonalumni in krščanskosocialnimi dijaki. Prvi so slednje vrgli iz univerze.

Darmstadt, 13. novembra. Tu je prišlo do pretepa med nemškimi in ruskimi dijaki. Nek Rus je baje potegnil revolver, nakar so ga Nemci napadli ter z noži in palicami tako zdelali, da je umrl.

DR. HOCHENBURGERJU JE POSTALO SLABO.

Dunaj, 13. novembra. Tekom današnje seje poslanske zbornice je postalo just. ministru dr. Hohenburgerju slabo. Prenesli so ga v sanitetno sobo.

POGREB CANALEJASA. — NOVI VODJA KABINETA.

Madrid, 13. novembra. Danes se je vršil pogreb Canalejasa ter so truplo položili v Panteon. Vodstvo kabineta je prevzel minister za zunanje zadeve Prieto, ki bo vodil posle kabineta do podpisa pogodbe s Francosko glede na Maroko. Kralj je napravil kondolenčni obisk Canalejasovi vdovi. Javna poslopja so zaprta.

LUKACS OBLJUBLJA HRVATSKI USTAVO, AKO SE POKORI — OGRSKL.

Budimpešta, 13. novembra. Ministrski predsednik Lukacs je v finančnem odseku izjavil, da ne vé, bi li gotove avstrijske politike, ki se vmešavajo v hrvatske zadeve, smatral bolj za predrzne ali za naivne. Kaj bi rekla Avstrija, ako bi mi od nje zahtevali odstranitev kaknega deželnega poglavarja, katerega delovanje se nam ne dopade? Komisar se je zato postavil, ker je bila nevarnost, da saborska večina prekine zvezo z Ogrsko. To pa bi bilo proti integriteti Ogrske. Integriteta Ogrske pa je identična z integriteto cele monarhije. (!!) Gotovi avstrijski politiki delajo monarhiji slabo uslugo, podpirajoč tendence, ki merijo na uničenje teritorialne integritete Ogrske. Ustava se bo Hrvatski vrnila, ako se podajo garancije, da se bo večina sabora postavila na temelj čl. 30. postavbe l. 1868. o gospodarsko-finančni zvezi z Ogrsko.

Kako je nastala balkanska zveza?

Belgrajski dopisnik »Pester Napla« je baje od nekega visokega srbskega uradnika izvedel o postanku balkanske zveze naslednje:

Idejo balkanske konfederacije je pred štirimi leti zasnoval ruski poslanik v Carigradu, Čarikov. Svoj načrt o razdelitvi Turčije med štiri balkanske države je Čarikov najprej odkril Pasiću, tedanjemu srbskemu ministrskemu predsedniku, in Gešovu, tedanjemu bulgarskemu ministrskemu predsedniku. Kmalu nato se je stvar predložila črnogorskemu Nikiti — takrat še knezu — in vsi trije moške so načrt z obema rokama sprejeli. Ostale vladarje, zlasti Ferdinanda, tedaj še niso potegnili v svojo akcijo. Sivar se je razvijala v največji tajnosti skozi štiri leta. Pasić je v svrhu, da bi se mogel svobodnejše gibati, odstopil kot ministrski predsednik; bil je v stalni zvezi s srbskimi in bulgarskimi četaši, ki so mu preskrbovali potrebne podatke. Teren bodočega bojišča je preštudiral vseučiliški profesor dr. Jovan Cvijić, ki je s priporočilnim pismom turške vlade v žepu krenil v Staro Srbijo in Makedo-

nijo pod pretvezo, da bo proučeval geološke razmere teh dežel. Spremljal ga je »assistent« — šef srbskega generalnega štaba Dragomir Putnik. Prepotovala sta vso Staro Srbijo, Makedonijo in Tesalijo. Razven tega so se mudili na turških tleh številni srbski in bulgarski častniki, preoblečeni kot prodajalci »boze« (kiselkaste pijače iz otrobi) in tako prodrali prav do Carigrada. To je bilo l. 1910. in 1911.

Medtem je pa med Srbi in Bulgari nastal nesporazum radi nacionalnih mej in lepemu načrtu je grozil konec. Tedaj so posegli v stvar ruski uradni krogi, zlasti Sveti sinod, in pritiskali na Bulgare, nakar je Gešov popustil. Maja letos sta Pasić in Gešov smatrala stvar za toliko dozorelo, da pritegneta v akcijo tudi vladarje. Grško je bilo lahko pridobiti, istotako kralja Petra, a težava je bila s kraljem Ferdinandom. Junija, ko se je Ferdinand mudil na svojem posestvu na Ogrskem, je nekoč nenadoma odpotoval v Sofijo. Takoj po njegovem prihodu se je še isto noč vršil ministrski svet. Tu je Gešov razložil potrebo zveze in prosil kralja, da se pridruži. Toda kralj Ferdinand sporazuma ni hotel podpisati. Nato mu je Gešov predložil drugo listino v podpis, s katero se Ferdinand odreče prestolu na korist svojemu sinu Borisu. Kralj je zahteval trodnevni rok za pomislek. Toda ministrski svet je soglasno izjavil, da se mora zvezni dogovor še tisto noč podpisati. Končno se je Ferdinand udal, toda z opazko, da mora novo bulgarsko kraljestvo z Avstro-Ogrsko skleniti zvezo za naval in brambo. Ko je bil tako pridobljen tudi Ferdinand, so se meseca julija na južni srbsko-turški meji sešli zastopniki vseh štirih držav ter podpisali zapisnik o razdelitvi Turčije. Pretvezo za sestaneke je dala otvoritev neke nove železniške proge ter je bil pri otvoritveni slovesnosti navzoč tudi zastopnik Turčije.

Vojni načrt so začeli sestavljati junija letos; napravil ga je bivši srbski vojni minister Putnik s pomočjo visokega bulgarskega častnika in Gešova. Način razdelitve Turčije je bil natančno določen, a uspehi, ki so jih zavezniki dosegli na bojnem polju, presegajo njihovo pričakovanje in bodo morali svoj tozadevni načrt izpopolniti.

Iz Zagreba.

Pri nedeljskih demonstracijah, ki so se vršile po nogometni tekmi v Maksimiru, je občinstvo po ulicah klicalo Balkanski zvezi in pelo domoljubne pesmi. Množica je gromko klicala »Abzug Cuvaj!«. Na Jelačičevem trgu so se navalili na manifestante policaji na konjih. Občinstvo je silno razburjeno, kličoč »Dolje hulja Cuvaj!«, navalilo na redarstvo. Policaji so bili po občinstvu z golimi sabljami. Policija je zaprla vse dohode v gorenje mesto, da varuje Cuvaja. Pri demonstracijah je bil težko ranjen leta 1896. rojeni Tomo Gabor, čevljarški pomočnik. Neki policaj mu je odsekal nos. Poleg tega je vse polno ranjencev, ki niso šli v bolnice, da se izognejo policijskemu zasledovanju. Razburjenje nad takim postopanjem je v Zagrebu velikansko. Občinstvo namerava bojkotirati vsakega, ki je v službi zagrebske policije.

Cuvajeva osveta.

Poročali smo, kako je proti Cuvaju nastopilo domoljubno društvo hrvaških zdravnikov. Zdravnikom Cuvajeva grožnje niso imponirale in je doživel na pretnje novo blamažo: zdravniki so vrgli njegov dopis v koš. Sedaj je Cuvaj ustavil društvu subvencijo, ki jo je društvo dobivalo iz deželnih sredstev.

Cuvajeva cenzura

zapleni sedaj vse, kar bi le količkaj simpatiziralo z borečimi se slovanskimi brati. Zaplenjen je poziv na koncert za Rdeči križ, zaplenjen je sklep društva Rdečega križa, da se brzojavno pozdravi brate na Balkanu, za plenjena so bila vsa poročila o manifestacijah dalmatinskih Hrvatov Črnogorcem, ki so se vračali v domovino. Razume se, da je zaplenjena tu vsaka vrstica o hrvaško - slovenski obstrukciji na Dunaju. Višek konfiskacij pa je bil dosežen včeraj: Cuvajeva policija je konfiscirala notico, ki je javljala, da se je na zagrebski univerzi ustanovil klub Hrvatov iz Istre.

Senzacijonelarretacije.

Sicer mirni Zagreb ima mnogo senzacij. V zadevi »Balkana« sta izyršeni dve novi aretaciji. Aretirana sta ugledni trgovec Agić in mestni zastopnik Peter Vrkljan. Pričakujejo še drugih senzacijskih aretacij.

Konečna sodba o »Jadranu«.

Včeraj je bila izročena konečna sodba o polomu posmrtnih zadruga »Jadran«. Ravnatelj Dumi je znižana kazen od osem na sedem let, pri ostalih obsojencih je pa potrjena prvotna sodba. Vsi obsojenci so odvedeni v Mitrovico oziroma v Lepoglav.

Mnenje g. dr. C. Wernerja, primarija v Celovcu.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Vam spolnujem rad Vašo željo in Vam poročam, da sem z Vašim železnatim Kina-vinom Serravallo imel najboljše izkušnje v slučajih slabokrvnosti, nevrstične oslabelosti kakor tudi nervozne dispepsije posebno pri bolnikih ženskega spola in tudi pri živčnih motenjih v začetku moške zrelosti. Ta izdelek se sam priporoča posebno v naznačenih slučajih.

Celovec, 3. junija 1911.

Dr. C. Werner.

Pojasnilo.

Jaz podpisani Franc Burger, tovarnar in izdelovatelj skladnih stolov in miz v Spodnji Šiški, naznanjam s tem javnosti, da poseđujem licenco za celo patentno dobo 15 let, vsled katere smem izdelovati skladne stole in mize po iznajdbi gospoda Josipa Lojka, katera je patentirana v patentni listini št. 46.347.

Sicer se gospod Lojka naenkrat brani izdati mi dovoljenje za vpis te licence v patentni register, vendar bo moral tudi to dovoljenje izdati, ker se je 18. IX. 1912 pogodbeno zavezal, da mi izda tako licenco, da se bo zamogla vpisati v patentni register.

Toliko v vednost vsakomur, ki bi morda hotel od gospoda Lojka dotični patent kupiti.

Tudi si zamore vsakdo in vsak čas ogledati pri meni izdelke, katere izdelujem na podlagi tega patenta.

Z odličnim spoštovanjem

3579

Fr. Burger s. r.

Zahvala.

Podpisano županstvo v Boh. Bistrici se zahvaljuje zavarovalnicama »Avstrijskemu Feniksu« na Dunaju in »Assicurazioni Generali« v Trstu za nagradi k vodovodu vsled požara na Bohinjski Bistrici 4. oktobra t. l.

Županstvo Boh. Bistrica, dne 7. novembra 1912.

3564

J. Arh l. r.

Sprejme se takoj in pod ugodnimi pogoji večša

prodajalka

v c. kr. glavno zalogo tobaka v pr. jaznem mestu na Gorenjskem. Ponudbe do 20. novembra na upravo Slovenca pod št. 3571. 3571

Dr. Ivan Hubad
Škofja Loka
3572
je otvoril
zobozdravn. atelje
in plombira zobe vsak dan.

GLAVNI ZASTOPNIK

tudi netrgovec, se išče za prevzetje edinega zastopstva naše tovarne za stroje za tukajšnji okraj.

Popolno neodvisno, zelo prijetno mesto.

Gospodje, ki razpolagajo z nad 3000 kron gotovine, naj pošljejo takoj pismene ponudbe z navedbo premoženjskih razmer na 3576

tovarno za stroje C. BANTELMAHN & Co., HANNOVER.

Za podjetje v Opatiji ozir. Ljubljani se sprejme
blagajničarka, prodajalka in kuharica
Oferir do 20. t. m. pod šifro »B. K.« na uprav. »Slovenca«.

3580 3

Naznanilo.

Podpisani Anton Kovačič, tovarna peč in štedilnikov, Vič pri Ljubljani, se zahvaljuje za dosedaj izkazano zaupanje

v gostilni pri Bergantu, Sv. Jakoba trg št. 5
in naznanja, da

se je preselil v gostilno »KREUTZER«
na Marije Terezije cesti št. 8

ter se priporoča cenjenemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

3573 3

Anton Kovačič.

3575 **Klobase** dobre sveže jeterne in krvave se dobe vsak petek, soboto in nedeljo v gostilni pri »Kreutzerju«.

Naznanilo.

S tem si usojam obveščati p. n. občinstvo, da sem

Kreutzerjevo gostilno na Marije Terezije c. 8.

s tem mesecem na svoj račun prevzel, ter se priporočam za obilen obisk.

Z velespoštovanjem

3574

Ivan Kmet.

Ustanovljeno leta 1900. 3568
Odlikovana: Pariz 1905. — London 1905.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

NAGROBNIH VENCEV
IN TRAKOV Z NAPISI

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno
Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2—60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstropju.

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11-12.

3569 **J. GORJANC PREJ KOCJAN**

Sv. Petra cesta št. 28 — nasproti »Zlate kaplje«.

Priporoča cenjenim damam tu in na deželi svojo

prvovrstno zalogo

inozemskih, dunajskih damskih trikot elastičnih, deklških, otroških, lawn tennis, športnih higijeničnih

steznikov

životkov, oprsnikov, ravnodržalcev, trebušnih in mesečnih pasov.

Lastno izdelovanje.

Popravljanje in čiščenje sleznikov.

Kirurgične obveze.

potrebščine za babice, novorojenčke, gumij. platno, gumijeve nogavice, pasove. Aurora, flan. povoji.

Luna Tetra plenice.

Zunanja naročila se vrše točno in ceno.